

EL CARRER ON VIUS

CARRERS DEL TEATRE

La nostra ciutat, que sembla manifestar una tradicional afició per l'activitat teatral, bé com a manifestació popular per places i entaulats, bé en la formació de grups i associacions culturals dedicades al conreu de l'art dramàtic en totes les seues variants (vegeu com a millor exemple la llarga i moguda trajectòria que han portat "Els XIII"), no reflecteix en absolut aquest interès a les denominacions de les vies públiques.

En aquest sentit és evident que han tingut millor sort frares, polítics, papes i escriptors, si deixem a banda la completa nòmina de sants, santes i santets de totes les nacionalitats que beneixen els nostres carrers. Cal dir que tampoc la música, altra de les nostres suposades aficions, està millor representada i, trets de l'homenatge inexcusable a Tàrrrega i a Goterris, ni la mateixa Santa Cecília, que en algun moment va nomenar el carrer que ara diem "de Gamboa" té ja en la actualitat cadira en aquesta urbana cort celestial.

No sempre ha estat així, però. I en dos ocasions consecutives, que coneguem almenys, la vila ha rotulat carrers en memòria de l'art de Talia i, més concretament, dels llocs on aquest es practicava.

Un extens acord municipal, prè per la Corporació el 20 d'octubre de 1887 (1), i on es posaren en ordre un bon grapat de places i carrers de la creixent zona urbana, ens dona la pista d'aquestes denominacions.

Així, des d'aleshores es dedica a l'erudit canonge Francesc Pérez Bayer el carrer que fins aquell moment era conegut com "carrer del teatre", identificant el casali que allí es trobava i on solien parar els comedians ambulants per fer les seues escenificacions. La denominació del carrer ja consta com a tal en els llistats i plànols del Padró de Bens de 1843 (2), i el lloc esmentat no és altre que la famosa "casa de la fusta" on es guardaven cabirons i atifells per al mun-

tatge de la plaça de bous a l'explanada front al convent de Sant Pasqual, després que l'Ajuntament desocupara l'anterior magatzem per a construir una caserna per al Regiment de Cavalleria que ací estava destinat, i fins començament del passat segle. De tot açò va parlar Eduardo Pérez al "Cadafal" de setembre del 90 i, sobre tot, José M.ª Doñate en el seu estudi "De re taurina: Villarreal en la historia del toreo" (3).

A la mateixa relació de canvis als noms dels carrers, l'Ajuntament va acordar que el carreró conegut com "de la jueria" fora rotulat des d'aquell moment com "carrer del teatre". Mireu com, un nou espai per a l'espectacle va atraure una nova denominació. El carrer és, evidentment, el que ara coneixem com de "Sant Lluís Gonzaga" i el teatre al qual fa referència el topònim urbà, l'enderrocada capella de la Sang que, per avatars de la història, portava ja disset anys convertida en sala de diversions.

La xicoteta església, construïda a les acaballes del segle XVI sobre el solar de quatre vivendes de jueus foragitats (4), va sofrir greus desperfectes durant la guerra de Successió i, novament refeta cap a 1718, va servir de gran utilitat com a parròquia durant el període d'erecció de la nova església de Sant Jaume i tancada novament quan a la guerra del Francès. Fins al 1870 va ser ocupada com a escola infantil (i ocasionalment encara per alguns usos religiosos) (5) i després, com a conseqüència de la desamortització, venuda eixe mateix any a una societat privada que la va transformar en recinte d'espectacles

teatral, d'on procedeix la denominació que comentem del carreró adjacent. L'any 1894, l'edifici va ser recuperat per a l'ús catòlic i convertit en seu de les activitats pietoses de les associacions de la Puríssima Sang i de Sant Lluís, la qual cosa motivaria la nova denominació del carrer i de la placeta immediats (aquesta darrera al seu torn també suprimida en data ben recent, i amb ella un important testimoni de la història local). Després d'això, el teatre no ha tornat a tindre presència en els noms dels nostres carrers.

Aclaració

L'amic José M.ª Doñate, que tan pregonament ha esbrinat els arrels de la vila, em fa l'atinada observació que, en haver emprat en el meu article del passat setembre el corònim "foia" en referència a la fondalada a prop del carrer dels Angels, es poguera produir confusió respecte a la depressió a vora riu on ara es troba la urbanització residencial "Los Angeles", que així es veu repetidament documentada durant tota la Edat Mitjana. Els lectors hauran sabut excusar l'ambigüitat, tot entenent que el comentari anava referit a l'esmentat vial urbà i en cap cas a aquell característic indret del nostre entorn rural.

J. Heredia Robres

NOTES:

- (1) Arxiu Municipal de Vila-real, Llibres d'Actes de l'Ajuntament, Doc. 142, pàg. 116.
- (2) A.M. Vila-real. Doc. 904.
- (3) "Datos para la historia de Villarreal". Vol. V. 1982.
- (4) *Las juderías de la Plana* en "Datos...". Vol. IV, 1977.
- (5) Arxiu Parroquial de Vila-real, Llibres de Batejos, 1840.

